

ЗОРНИЦА.

ЕВАНГЕЛСКО
ПЕРИОДИЧЕСКО
СПИСАНИЕ.

ГОД. 4.

ЦАРИГРАДЪ, НОЕМВРІЙ 1868.

БРОЙ 11.

МЛАДЫЙ-ТЪ ЧЕЛОВѢКЪ.

(Продълженіе отъ брой 10-ий).

ЗА НАВЫКЪ-ТЪ.

3. *Направѣте навикъ за да свършвате всяко нѣщо* което сте започнали. Ако единъ человекъ все усѣща че той е готовъ и бързъ да скрои планове за работѣ-тѣ си и да ѣ почне, но че нѣма постоянство да свърши, таквъ человекъ все ще живѣе като подъ товаръ.

За да постоянствувате трѣбува да ся трудите, но ако ся не трудите животъ-тъ ви ще да е дрипавъ.

Человекъ който усѣща че нѣма силъ да свърши работы-ты които е започналъ ще усѣща срамъ въ себе си който ще му дотегне като водениченъ камѣкъ; и ако и да има мѣнотин, единъ юначескій духъ не ще да ся прѣдаде на тѣхъ, но ще ся усили да имъ надвие.

Ако видите единъ земледѣлецъ който има много работы само захважты; ямы половинъ ископаны — нивы половинъ отчистены отъ буренъ; плѣтища цѣлы неизградены — нивы половинъ изорены и тогава оставены, или ако идете на дуканъ-тъ на нѣкой си художникъ и видите че е захважалъ да прави много любопытны нѣща и не гы е свършилъ; или ако влѣзнете въ стаѣ-тѣ на нѣкой ученикъ, и намѣрите че и той съзъ сжщый начинъ работи, тогава можете да ся увѣрите че такыва человекъ не ще да сж благополучни. Тѣи могатъ да имжъ доста естественихъ дарбѣ, но человекъ който свършва просты работы, по ще успѣва въ животъ-тъ си, и ще бѣде по полѣзенъ человекъ нежели онзи който само започенва.

Вы знаете нѣкой такыва человекъ че сж всякога сиромасы и бѣдни. Позналъ съмъ нѣкой такыва които имахъ дарбѣ да измыслятъ и да правятъ машины отъ всякой видъ, отъ които машины други человекъ бы станжли богати, но тѣ, защото никога не свършватъ работы-ты си не ставатъ почтенни, нито спечалватъ за поминѣкъ-тъ на фамилии-ты си, но живѣжтъ, и умиратъ окаянии, бѣдни и безполезни.

Ако таквъ человекъ да бѣше въ младость тѣ си навикнжлъ да свършва всички-ты си работы, то той щѣше да има единъ благороденъ характеръ. Направѣте само едно нѣщо въ едно врѣме, имайте обычай напълно да го свършите прѣди да подкачете друго нѣщо. То не ще да ви бѣде лесно догдѣ не ви стане като обычай, и тогава ще намѣрите че е лесно.

4. *Навикнѣте постоянно да напредвате въ ученіе.* Азъ можяхъ тука да дамъ единъ дългъ расписъ на самоуцы человекъ, человекъ, които сж свършили чудны работы въ животъ-тъ си. Но вѣрвамъ че вы ще си припомните за имена-та на такыва человекъ. Мысли-тѣ, които придобывате, като пары чудно ще да ся събержтъ, ако гы държите всички-тѣ; но и тѣ, както пары-тѣ, не щжъ остана съ васъ безъ да ся държите за тѣхъ. Колко мысли сте чулы въ разговоръ, и сте чели въ книги, или сте чулы отъ красноречивы ритори, които щѣхъ много да ви струватъ, само ако да можхте да гы присвоите като гы наръждате въ умъ-тъ си и тамъ да гы държите. Когато ще говорѣж за четеніе, азъ ще ви посочѣж источники-тѣ на знаніе-то.

Искамъ да ви кажѣхъ че не само трѣбува да мислите за себе си; но още трѣбува да припомнивате мысли-тѣ които сте сръщали; трѣбва да четете, и трѣбва да ся разговаряте съ умины чловѣци.

Често сѣ дождаха при мене младежи, такыва като писары и чирацы и сѣ казвали почти така: "Господине, азъ нѣмахъ добры сръдства за възпитаніе, когато бѣхъ дѣте, Майка ми бѣше вдовица и сирота. Сега намирамъ че съмъ порастналъ безъ ученіе и не възпитанъ, и начинамъ да усѣщамъ недостатъцы-ты си. Азъ ся нуждамъ отъ ученіе; какво могъ да направѣхъ за да си спомогна? Какъвъ пѣтъ ще ми посочите?" Тѣзи думы не сѣ измыслени. При мене сѣ дождаха младежи отъ 60 часа растоаніе да ся разговарятъ за състояніе-то си. Азъ всякога ся трудѣхъ да ги побудѣхъ да иматъ увѣреніе на силѣ-тѣ си, да почитате себе си и да сѣ рѣшителны. Тогава казвамъ (на пр. ако да говорѣхъ на единъ чиракъ), "Вы имате поне малко пары за похарчваніе. Земи едно или двѣ бѣлы меджидіета и купѣте си единъ простъ свѣщникъ и малко свѣщи. Тогава ще усѣщате себе си, че сте независими, и майсторѣ-тѣ ви неще да ся кара съ васъ за това. Пакъ направѣте си една простѣ полицѣ въ стаѣхъ-тѣ си, при коѣхъ можете да стоите правъ ако е възможно. Тогава земи перо, мастило и коѣхъ да е книгѣ, было исторіѣхъ было землеописаніе. Само малко разлика ще има, отъ коѣхъ ще почнете. Тогава си лѣгайте рано, и ставайте всякоѣхъ сутринѣхъ, по рано единъ часъ и половина, прѣди да вы повикатъ за работѣ. Прочетѣте размышлено книгѣ-тѣ; —и като сте на здраво увѣрени че разбирате сѣдържаніе-то ѣ прѣпишѣте мысли-тѣ ѣ. Ако така стоите правъ всякоѣхъ сутринѣхъ, на единъ часъ и половина, съ перо-то въ рѣкѣхъ-тѣ си, ще станете единъ ументъ, внимателенъ, и почтенъ чловѣкъ, и ще свършите пакъ толкозъ работѣ; ще спите колко-то имате нуждѣ, и ще турнете умъ-тѣ си като въ училище отъ гдѣто тѣя слѣдствія вѣроятнo ще слѣдвать. Помнете че новы обычаи на тѣло-то, а особенно новы обычаи на умъ-тѣ испрѣво сѣ мѣчны. Но постоянство и рѣшеніе ще надвѣжѣтъ на стары-тѣ обычаи и ще направятъ новы, и който всякой день направѣдва колко малко и да е направѣдва-

ніе-то му, слѣдъ врѣме ще направи голѣмъ успѣхъ. Постоянствувайте съ неморимо стараніе, и всичкы-тѣ ви първы загубы ще ся допълнятъ."

Съръ Уилямъ Джонсъ е былъ много похваленъ за рядовны-тѣ му обычаи, за трудолюбіе-то и за сполуку-тѣ му.

Никога не ся знаеше той да е прѣстъпилъ едно отъ слѣдующы-тѣ просты, но обымателны правила:

1. Никога да не загубишь благоврѣміе-то си, въ което можешъ да придобьешъ нѣкое ново знаніе.

2. Да вѣрвашъ че каквото другы сѣ направили и ты можешъ да направишь, и слѣдователно, че никои истинны или голѣмы мѣчнотіи трѣба да не ставатъ причина да почнешъ кое да е прѣдпріятіе съ съ увѣреніе че ще успѣвашъ.

3. Да ся не уплашишь отъ нѣкои мѣчнотіи, които могѣтъ да ся надвѣжѣтъ, щото да не вършишь успѣшно и докрай всякой планъ който си почнѣлъ.

Чрѣзъ варденіе-то на тѣя три правила Съръ Уилямъ станѣ великъ, и всякой другъ чловѣкъ, който ги слѣдва ще стане великъ.

5. *Навыкните да вършите съ врѣме всякое нѣщо.*

Много по-лесно ни е да вършимъ голѣмы дѣла въ славны врѣмена, нежели съ врѣме да вършимъ малкы нѣща. Въ такыва случаи смы стегнаты съ побужденіе отъ почетъ къмъ себе си, и съ хвалѣхъ-тѣ на оныя които гледатъ на насъ.

Но помѣйте че часовникѣ-тѣ, който е за общото добро, не трѣбва само да бые высоко, ясно и рядовно когато дойде врѣме за удраніе, но и всяко маханіе на калѣпкѣхъ-тѣ трѣбва да бѣде рядовно и точно. Лесно ставамы нерадивы въ малкы нѣща; но животѣ-тѣ е съставенъ отъ тѣя малкы нѣща. Характерѣ-тѣ е съставенъ отъ тѣхъ. Азъ не говорѣхъ сега, за редовно-то яденіе и спаніе и другы-тѣ обычаи които ся относятся на васъ си, но и въ всичкы нѣща, които ся относятся на другы-тѣ. Колко често виждате чловѣкъ, който ви ся обѣщава да вы сръщне на еди-кой си часъ, или да направи тѣхъ или онѣхъ работѣ заради васъ, или да ви донесе едно нѣщо което искате да купите, а пакъ никога не испѣлнява обѣщаніе-то си, и ся вижда като че съвсѣмъ не усѣща че въ това той криво

прави. Но то е криво. Нѣмате право да правите други да чакать за васъ. Нѣмате право да причинявате на други мъчноти като неиспълнявате обѣщаніето си. Ако свършвате обѣщаніѣ-тѣ си работѣ нѣколко врѣме, нѣколко дни или часове по-слѣ урѣчено-то врѣме, вы не исполнявате обѣщаніе-то си. Вы поврѣждате и огорчавате чувства-та на онѣзи на които ся обѣщавате, а още повече поврѣждате и себе си. Придобывате единъ обычай, който ще ся усила у васъ, ще развали увѣреніе-то, което други-тѣ иматъ за васъ, и ще вы направи да сте немарливы въ голѣмы нѣща.

Мъчно е да ся придобые тоя обычай, и можете да ся боите че той ще ви направи несмысленны въ работѣ-тѣ ви, или че ще вы направи формалны и неучтивы въ обхожданіе-то ви, или че ще бждете прѣзрѣни отъ други-тѣ. Нищо таково нищо нѣма да ви ся случи. Точно-то исполняваніе на обѣщаніе-то сивъ малкъ нѣща на животъ-тѣ е добродѣтель много важна и онѣзи които имѣтъ истиннѣ мъдрость толкозь ѣхъ уцѣнявать че нѣма да вы прѣзиратъ но повече ще вы почитатъ като ѣхъ имате.

Ный сме твърдѣ увѣрени че человекъ-тѣ, който е внимателенъ въ малкъ нѣща, още по внимателенъ ще да е въ голѣмы нѣща. Когато единъждѣ обычай-тѣ ся придобые, ще бжде лесно да бждемъ внимателни въ всякое нѣщо. Заради спокойствіе-то си и за спокойствіе-то на други, които всякой день и чясъ ще да усѣщатъ ваши-тѣ вліянія, вы моляхъ да почнете да правите тыя обычаи колко и да ви сѣ мъчни и неприятни.

Особно искамъ да вы прѣдумамъ да бждете вѣрни въ плащаніе-то на дългове-тѣ си. Колко и малко да бжде дългъ-тѣ ви, платѣте го съ врѣме. Отричайте ся отъ всякое нѣщо, и пожртвуйте въ всякое нѣщо, освѣнь животъ и почетъ, за да бждете вѣрни въ това. Ако платите дългъ-тѣ си на обѣщано-то врѣме ще усѣщате че сте исполнили обѣщаніе-то си; ще станете свободны; по ще почитате себе си; такожде ще усѣщате че и вашый-тѣ взаимодавецъ вы почита и че сте направили нѣщо, чрѣзъ което той ви е станялъ пріятель. Ако можяхъ да имамъ вліяніе възъ васъ както искамъ, азъ щѣхъ ви кажѣхъ, *ако е възможно, ни-*

какъ да не влизате въ дългъ. Не ся задѣлжавайте на кой да е человекъ въ кое да е нѣщо; но ако безъ това не можете, **то** го исплатѣте въ първѣ-тѣ минути когато е възможно. Младый-тѣ трѣбува да отбѣгнува отъ дългъ както отъ холерѣ, и да помни това, че никой человекъ не е наистиннѣ свободенъ додѣ другъ человекъ може да го погледне въ лице-то и да му каже ты си ми дълженъ. Почнѣте сега да правите тыя обычаи, които сте дължны да правите, и Богъ скоро ще да ги направи лесны; защото негова-та мъдрость е опрѣдѣлила че основа което е за наше-то добро и за добро-то на наши-тѣ пріятели, не ще да ни бжде за много врѣмѣ неприятно, ако постоянствуваме въ него.

СМИРЕНОМЪДРІЕ.

Епаминондъ Тивейскый-тѣ, военачальникъ и единъ отъ по прославлены-тѣ мъжѣ на Гръціѣхъ, когато дошелъ въ Тивѣхъ и слѣдъ като побѣдилъ Спартіянѣхъ на поле-то Левктра въ Віотіѣхъ, укорентъ былъ че задржалъ военачалство-то четири мѣсеци отъ опрѣдѣлено-то врѣме. И ся обезвирилъ като говорилъ достойно и прилично и прѣдставилъ прѣдъ сѣдилище-то си голѣмы-тѣ завършванія, но вразы-тѣ му за прѣзрѣніа направили да го натоварятъ граждани-тѣ съ единъ службѣ много унизителнѣ споредъ него; и тя была настоятелство върху чистотѣ-тѣ на пѣтища-та. Но тойзи великъ мъжъ, не само не ся огорчилъ за тѣзи службѣ, но ѣхъ и съ усърдіе пріелъ, и толкова възвысилъ съ съ старанія-та си щото, като пріемали понапрѣдъ мъчно такъвъ работѣ, подиръ Епаминонда ся надваряли кой по напрѣдъ да ѣхъ земе; защото казвалъ служба-та не прави честенъ человекъ, но человекъ службѣ-тѣхъ.

Толкозь обычалъ той родители-тѣ си щото слѣдъ славнѣ-тѣхъ побѣдѣхъ въ Левктрѣхъ, като го хваляли синца и го гледали като подпоръ на Тивѣхъ, и избавитель на всичкѣхъ Гръціѣхъ, можалъ бы да ся възгорди като человекъ заради побѣдѣхъ-тѣхъ си; но той като не искалъ да знае за тѣзи славнѣхъ побѣдѣхъ, рекъ: "Радость-та ми произлази отъ удоволствіе-то, което извѣстіе-то на побѣдѣхъ-тѣхъ ми ще произведе на бащѣ ми и на майкѣхъ ми."

ДУШЕВЕНЪ МИРЪ.

“Сложѣте мя”, рекъ единъ раненъ воинъ на другары-тъ си въ Крымскѣ-тъ воинѣ, когато го носяхъ. “Сложѣте мя, и не дѣйте струва трудъ повече да ми носите. Нѣма полза, защото азъ умирамъ. Сложѣте мя.” И така другари-тъ му го оставили и ся вържили пакъ на сраженіе-то. Послѣ единъ офицеринъ го намѣрва та му казува: “Могъ ли да ти помогна въ нѣщо?”

“Нѣщо, благодарѣ ви.”

“Да ти донесъ ли малко водъ?”

“Благодарѣ ви, но не трѣбва защото умирамъ.”

“Нѣма ли нѣщо, дѣто могъ да сторѣ за тебе? Да пишъ ли на ваши-тъ да имъ извѣстѣ за тебе?”

“Нѣмамъ на кого да пишете, но има едно нѣщо съ което ще мя служите. Я отворѣте чангъ-тъ ми и ще намѣрите тамъ едно Евангеліе, извадѣте го та го разгнѣте на четиринадесетъ-тъ главѣ Евангеліе отъ Іоанна, и кѣдъ край-тъ на главѣ-тъ нѣйдъ има единъ стихъ дѣто захваща съ думъ-тъ *миръ*. Тойзи стихъ искамъ да ми прочетете.”

Офицеринъ-тъ прочелъ му думы-тъ Господни, “Миръ ви оставамъ, мой-тъ миръ ви давамъ; азъ не ви давамъ, както свѣтъ-тъ дава. Да ся не смущава сърдце-то ви, нито да ся устращава.” (Іоан. 14; 27.)

“Благодарѣ ви”, рекъ умирающій-тъ. Имамъ тойзи миръ. Отхождамъ при того-зи Спасителя — Богъ е съ мене — не щѣ повече” — и тозъ часъ издъхналъ.

БѢЛА-ТА МРАВКА.

Мравкы-тъ сж толко много по всичкій-тъ свѣтъ, щото нѣма дѣте което да ги не знае: до сега познаваме отъ тѣхъ до петнадесетъ вида: а между тѣхъ называема-та *бѣла* мравка е много любопытна. Бѣла-та мравка ся намѣрва особно въ Африкѣ, Азіѣ и Америкѣ; но ся донесе и въ Европѣ чрѣзъ купечество-то, и прави много пакти голѣмы вредове; и е толко родовита, щото единъ само супругъ може да роди хыляды за малко врѣме.

Бѣлы-тъ мравкы приличатъ на воинскій народъ: всяко отдѣленіе си има царъ и царицѣ, войны, питателкы и работницы. Царскій-тъ супругъ само ражда челядь и отъ него ся водятъ всички-

тъ ставове на прѣселеніе-то. Само царіе-тъ сж бѣли и крылати, а другы-тъ черни и безъ крыла.

Всяко прѣселеніе има не само добры войны, но и опытни макинисты и добры художницы; защото кѣщи-тъ си градятъ кюлафовидны съ правы и правилны пактища, и съсъ стан добрѣ прѣдупазены отъ дѣждъ. Иматъ си клетове за хранѣ-тъ си, стан за работницы-тъ, казармы за войны-тъ, палаты за царіе-тъ: особы стаичкы за яйца-та, кои-то като ся измѣтатъ и порастѣтъ ще станѣтъ работницы, иматъ отдѣлны страны дѣто ся полагатъ яйца-та отъ които ще ся исчупятъ войны-тъ — и особенъ чертогъ за царевича-та. Царіе-тъ сѣдятъ насамъ дѣ и да ся намѣрятъ.

Любопытно е обаче че царіе-тъ имъ не биватъ наслѣдственни, както е между чловѣчески-тъ царіе, нито ги ражда такыва царица-та, но ги направя народъ-тъ: тѣзи мравкы сж прочее конституціални или уставни народи, а царіе-тъ имъ дѣло на людіе-тъ, — царіе чрѣзъ милость-тъ на людіе-то. Това ще ся види странно на читатели-тъ, но е яко истинно, както тутакси ще видимъ.

Казахмы прѣди малко, че само царица-та ражда челядь, и раждане-то ѝ е много чудно: като стане трудна, падатъ крила-та ѝ на позѣ-тъ ѝ, и начнува да ся надува и да става обла, и до врѣмето на снесване-то става голѣма колкото единъ портокалъ. Онѣзъ които сж ся занимавали въ издирване-то на мравкы-тъ казватъ, че всяка царица ражда 30 миліона яйца всякъ годинѣ. Тогазъ войны-тъ пробиватъ ципѣ-тъ която обгѣва яйца-та и питателкы-тъ ги прѣносятъ съ вниманіе и ги полагатъ на опрѣдѣлено-то имъ мѣсто.

Като турятъ тѣзи яйца на мѣсто-то имъ, въ опрѣдѣленъ-тъ салъ за царевича-та, употрѣбаватъ по голѣмъ топлинѣ — не топлинѣ отъ огнь но отъ тѣло-то имъ: много питателкы окружають онѣзъ странѣ и съ единъ начинъ мѣтатъ яйца-та: въ стаичкы-тъ дѣто ще бѣжѣтъ войны-тъ, топлина-та е по малка, а въ онѣзъ за работницы-тъ и питателкы-тъ още по малка: чрѣзъ прѣмудрый-тъ този промыслъ Божій, царчета-та ставатъ плодны, а другы-тъ безплодны!

Крылаты-тъ като ся развѣжѣтъ, трѣг-

нувать по двѣ за да въобразятъ ново прѣселеніе, а други-тъ съ единъ царь и единъ царицѣ оставатъ да раждатъ други челяди.

Бѣлы-тъ нравки поврѣждатъ всичко що намѣрятъ; обычатъ тъмниѣ и правятъ нападенія-та си ноця. Много пѣти нападатъ врѣхъ мѣста населены отъ чело-вѣцы, голѣмо множество влѣзватъ въ къщи, щото всички-та къща ся напълня отъ тѣхъ и жители-тъ сѣ понудени да станѣтъ отъ постелки-тъ си за да ся не удавятъ отъ тѣхъ! а ядѣтъ не само нѣща що ся ядѣтъ, но и тканія и книги и каквото друго намѣрятъ, и тѣй докарватъ послѣдно разореніе дѣто нападнатъ! и сѣ толкосъ искусни пояждатели на книги, щото ядѣтъ само хартиѣ а коры-тъ оставятъ, а злочестый-тъ притежатель намѣрва заранѣ-тъ че библиотека-та му състои само отъ коры-тъ.

Бѣлы-тъ нравки иматъ безкрайны и разны вразы, а особно птицы-тъ, влѣкоходны-тъ и лияцы-тъ; но и чело-вѣцы-тъ ги намѣрватъ много сладки: единъ обходитель принесъ нѣкогы на единъ Африканецъ туземецъ малко сладки нѣща които носялъ съсъ себе си: но той само накусилъ отъ тѣхъ, и прѣпочелъ да направи обѣдъ-тъ си отъ бѣлы нравки.

Съ това малко повѣствованіе за нравки-тъ искамъ да управѣхъ вниманіе-то на читатели-тъ за онуй що говори за тѣхъ книга-та на книги-тъ, сирѣчь Свято-то Писаніе, за да подканиа и насърдава чело-вѣцы-тъ на трудолюбіе. “Иди при нравкѣ-тъ, о лѣнливѣ, прѣгледай пѣти-ща-та ѣ и бѣди мудръ.” Прит. 6; 6.

ГАНГАРА-ТА.

Читатели-тъ, а най много малки-тъ ще иматъ прѣдъ себе си описаніе-то на едно животно много любопытно, което живѣе въ пустыни-тъ на Австраліѣ и има странно-то си име *Гангара*.

Гангара-та принадлежи на родъ-тъ на животны-тъ които иматъ подъ ко-ре-мъ-тъ си единъ торбѣ, и за туй ся викатъ торбаты. Отъ всички-тъ животны колкото знаемъ, само тѣзи торбаты раждатъ челядь-тъ си несовършенны, за това Божій-тъ Промыслъ даде на тѣхъ тѣзи торбѣ, да прѣдупазва животъ-тъ имъ.

Тази торба покрыва всичкѣ-тъ утробѣ

и е отворена само отъ прѣдъ. Въ неѣкъ сѣ ненкы-тъ ѣ, и въ неѣкъ падатъ ново-родены-тъ. Тутаки като ся родятъ оставатъ вътрѣ и цицатъ додѣ порастѣтъ доволно и могатъ да тичатъ. Подъ ко-ре-мъ-тъ на Гангарѣ-тъ, видятъ ся гла-вы-тъ на новородены-тъ на това живот-но, които гледатъ изъ отворъ-тъ на тор-бѣ-тъ си съ любопытство видѣло-то и околности-тъ.

Но и като порастѣтъ малки-тъ и из-лѣзѣтъ изъ торбѣ-тъ, пакъ е потребна като прибѣжище на тѣхъ въ бѣдствен-но и нужно врѣме. За това Божіе-то про-мысленіе обдари съ такова срѣдство не само женскы-тъ но и мѣжкы-тъ, за да соучаствува и баща-та отъ трудове-тъ и грижы-тъ майчины въ увардваніе-то и исхранваніе-то на чеда-та имъ. За това като порастѣтъ доволно малки-тъ, щото да могатъ да излазятъ, но не сѣ още на състояніе да живѣѣтъ самичкы, когато ся случи да налѣтѣтъ на нѣкоѣкъ бѣдѣ, понеже всички не ся вмѣщаватъ въ торбѣ-тъ на майкѣ си, раздѣлятъ ся, и половина-та пѣхатъ въ торбѣ-тъ на майкѣ си, а други-тъ влизатъ въ бащи-нѣ-тъ си, и така ся прѣносятъ безопа-сно вѣнъ отъ мѣсто-то на бѣдѣ-тъ.

Гангара-та е животно на горещій-тъ поясъ и срѣща ся, както казахмы, най много въ пусты-тъ мѣста на Австраліѣ, а много често въ срѣднѣхъ и южнѣхъ Аме-рикѣ къмъ западны-тъ ѣ краеморіѣ, и е животно пощеходно и плѣтоядно. Понеже както рѣкохмы, тѣзи животны живѣѣтъ по сухи и безводны мѣста, понуждаватъ ся за да намѣрятъ водѣ да правятъ дѣ-гы пѣтуванія: много пѣти ходятъ по два дни додѣ да намѣрятъ водѣ. Въ таквыѣ пѣтуванія малки-тъ имъ, и кога сѣ още доволно голѣмы, не бы могли да ся удър-жатъ и бы умрѣли додѣ намѣрятъ желе-мѣ-тъ водѣ, ако Божій-тъ промыслъ не бы устроилъ и тѣзи нуждѣ. Като не мо-гѣтъ нито да влѣзѣтъ въ торбы-тъ на родители-тъ си, защото сѣ вече голѣмы, нито пакъ да пѣтуватъ толко дълго раз-стояніе, обдарены сѣ съ дългѣ опаскѣ, съ коѣкѣ могатъ да ся хващатъ за как-во да е нѣщо. А кога ся найдѣтъ въ нуждѣ да направятъ едни таквыѣ дѣ-гы пѣтуванія, или кога ся случи бѣдѣ и гледатъ че съ другъ начинъ не могатъ да отбѣгнѣтъ отъ неѣкъ, скачатъ на гърбѣ-

тъ на родители-тъ си, хващатъ ся съ опашкы-тъ си за тѣхны-тъ опашкы, които нарочно ся простиратъ къмъ главѣтъ, и съ този начинъ ги носятъ много успокоително, като на кола, къдѣто и любовь-та на родители-тъ имъ бы ги занесла.

ВЕЛИКА-ТА КИТАЙСКА СТѢНА.

Тази стѣна, която ся простира край сѣвернѣ-тъ границѣ на Китайско-то царство е достойна да ся сматра като единъ отъ най голѣмы-тъ трудове на свѣтъ-тъ. Казватъ че тя е направена прѣди 2,000 години, съ намѣреніе да въспрѣ Тартары-тъ, които често прѣминуваха границѣ-тъ и нападвали врѣхъ Китайцы-тъ съ конницы-тъ си, и пакъ съ враждали у тѣхъ, и Китайцы-тъ, които нѣматъ коніе, не могли да ги гонятъ, и тѣй съградили тѣзи стѣнѣ, и Тартари-тъ не прѣминували вече.

Стѣна-та ся простира 1500 миля (500 часа) на дължъ, и прѣминува високи планины и дълбоки долины, и прѣзъ широки рѣкы, гдѣто остава вода-та да тече свободно, но каицы да не минуватъ. На всяко растояніе отъ 150 стѣпки (раскрячи) има кулы между които нѣкои сѣ много твърды, и стоятъ 48 педи (16 ярды) високи и 40 педи широки. Стѣна-та не е всякъдѣ еднаква, но на мѣста е подебела и на мѣста по тънка. На странѣ-тъ при Купеку высочина-та е 25 педи, и отъ горѣ е 15 педи (около 7 лакти) широка. На нѣкои мѣста гдѣто е по опасно има двѣ или три стѣны съ малко растояніе помежду имъ.

Единъ Англійскій писателъ казува че ако были събрани на купъ всичкы-тъ кирпичы и всичкы-тъ каменіе които сѣ въ употрѣбеніе въ всичкы-тъ зданія въ Англійско-то Царство, не бы стигли за да направятъ такъвзи една стѣнѣ, и че всичкы-тъ зданія, които сѣ въ Англіѣ не бы были доволно само за кулы-тъ които украсяватъ онѣзи стѣнѣ.

— Два милиона лиры стерлини, като ся събиратъ жьлтицы-тъ на купъ правятъ една кубическѣ ярдѣ злато; спрѣчь, единъ кубъ злато, една ярда на ширѣ, една ярда высокъ, и една ярда на дължина. Споредъ тѣзи смѣткѣ казватъ че всичко-то злато на свѣта, колкото има на

жьлтицы отсѣчено, бы го побирала една малка одая само 24 педи (Англійскы) четвертита и 16 педи висока.

Въобще челоуѣцы-тъ мыслятъ да има много повече злато въ търговско-то обращеніе и въ банкы-тъ и въ царскы-тъ съкровищницы по свѣтъ-тъ, по най искусны-тъ финансиери подтвърдяватъ че горѣизложена-та смѣтка не е далечъ отъ истинѣ-тъ. Тогазъ дѣ оставатъ лъжи-тъ на *малджиси-тъ* че имало *маары* съ съкровища отъ жьлтицы?

ЗА ДѢЦА-ТА.

ДѢЦА-ТА ВЪ БАЛОНЪ-ТЪ.

Дѣца-та които четѣтъ *Зорницѣ-тъ* знаѣтъ баллонъ що е. Онѣзи които сѣ увардили прѣминѣли-тъ броеве отъ Зорницы-тъ ще намѣрятъ въ 1-й брой отъ 2-тъ годишѣ една картинкѣ, която прѣдставлява единъ голѣмъ баллонъ, съ който челоуѣцы-тъ сѣ могли да възлѣзватъ много високо на въздухъ-тъ. Ето, единъ много добръ расказъ за такъвзи единъ баллонъ,

Единъ искусенъ и много опытенъ въздухоплаватель (така ги наричатъ тѣзи които възлѣзватъ въ баллоны-тъ) слѣзълъ единъ день съ баллонъ-тъ си близу до кѣщѣ-тъ на единъ земледѣлецъ въ Америкѣ, и извѣстно, земледѣлецъ-тъ и жена му, и дѣца-та му и работницы-тъ му твърдѣ скоро сѣ ся събрали на около да гледатъ съ голѣмо смаяніе това чудовище което бѣ слѣзло отъ облацѣ-тъ както нѣкоя чудовищна птица. Гледали съ голѣмо любопытево, и много пытанія прѣдлагали заради направѣ-тъ и управление-то на тѣзи чудеснѣ машинѣ. Господарь-тъ на баллонъ-тъ бѣше слѣзълъ отъ него и стоиме тамъ на земѣ-тъ та държеше въжѣ-та чрѣзъ които ся въспираше баллонъ-тъ да не бѣга на горѣ. Вѣтрѣ-тъ го люлѣеше на самъ на тамъ и понеже челоуѣкъ-тъ бѣ угладѣлъ и щѣлъ да отиди въ кѣщѣ-тъ за да яде хлѣбъ земледѣлецъ-тъ ся нае да закара баллонъ-тъ до кѣщѣ-тъ и да го върже за плетѣ-тъ. Прѣди да го върже тры-тъ неговѣ дѣца поискали баща имъ да ги въскачи въ кошъ-тъ за да сѣднѣтъ на онѣзи хубавы чървены възглавничкы. Съ изволеніе-то на господаря баща-та турѣлъ дѣца-та въ кошъ-тъ но тѣ бѣхѣ

тежки за баллонъ-тъ, защото не останял много гасъ въ него и така не можелъ да носи товаръ-тъ а засѣднълъ на земя-тъ. Баща-та тогазъ за да улекне товаръ-тъ вмѣсто да извади най малко-то дѣте, извадилъ най голѣмо-то, едно момченце десетъ годишно, и оставилъ други-тъ двѣ, едно-то момиченце на осмъ години и друго-то момченце на три години. Но каква една злочестина! Изваждане-то на толкози много товаръ изведнѣжъ накарало баллонъ-тъ силно да ся възвиши и като измѣкнълъ вжжя-та изъ ржжж-тъ на уплащенный-тъ бащъ побѣгнълъ на горѣ като нѣкой орелъ кой-то е забилъ некте-тъ си въ едно ягънце и го заноси. Кой може да опише ужасъ-тъ на тѣзи родители като гледали това чудовище да отива горѣ къдѣ облацы-тъ съ миль-тъ имъ чада. Напрасно было выканіе-то имъ, пискъ-тъ и тичаніе-то имъ; не могътъ да тичатъ подиръ тѣхъ. Двѣ-тъ малки блѣдавы лица които ся подавали отъ горѣ на кошъ-тъ едвамъ ся виждахъ и умилителны-тъ выкове, мале! мале! тате! тате! ставахъ все по слаби и по слаби тамъ горѣ въ въздухъ-тъ.

Слънце-то залѣзваше; мръкваше и тамъ горѣ на небе-то само като една черна точка ся виждаше онзи въздушенъ грабитель като заносише многоцѣнный-тъ си грабежъ. Горкый-тъ баща паднѣ на земя-тъ немощенъ и безгласенъ, а изумлена-та майка стоеше та простираше ръцѣ-тъ си и лудо выкаше къмъ немилостивы-тъ облацы отъ дѣто никакъвъ отвѣтъ ѝ не идеше.

Баллонъ-тъ прѣминялъ право надъ село-то отъ горѣ. Селяне-тъ гледали съ удивленіе, и видѣли дѣца-та, но гласовѣ-тъ имъ не постигнали. Най сетнѣ тыни-на покры земя-тъ отъ очи-тъ имъ и тѣ останяхъ сами. Но не бѣхъ сами. Имаше за тѣхъ едно утѣшеніе. Ахъ! сладко-то довѣріе на невинно-то дѣтиństwo! Имаше кой да бди надъ тѣхъ, и нѣкой утѣшителенъ гласъ имъ увѣряваше че Богъ бѣ на горѣ надъ тѣхъ, и че къдѣто и да отидатъ нѣмало да ся загубятъ, защото Всевышній ще да ги закрѣе.

“Зима ми е,” рекло малко-то съ единъ слабъ гласъ. Тогази сестра му зѣла пристѣлкж-тъ си и го завѣла съ неѣж и му казала, “Нѣмамъ нищо друго съ което да ти затопля, милинко мое, но да ти при-

грѣщамъ добръ въ ръцѣ-тъ си тѣй, и да кажемъ молбж-тъ си та да заспимъ.”

“Но какъ могъ да кажъ молбж-тъ си до дѣ не съмъ вечерилъ?” попытало дѣте-то.

“Тати нѣма нищо нито за себе си нито за тебе да дешъ, милинко мое, но трѣба толкозъ повече да ся молимъ,” отговорила сестра-та съ единъ серіозенъ гласъ.

И така тѣзи бѣдни дѣца, сами въ широко-то небе, неуплашени отъ тъмнотж-тъ или отъ безгласно-то пространство, съсъ заключены ръцѣ исказали “Отче нашъ,” и послѣ притурили онѣзи вѣчернѣ молитвж която е освята на въ память-тъ на толкози Християне като си припомняватъ за дѣтиństwo-то си; —

“Сега лѣгамъ да спѣмъ;

Молихъ Господа да упаци душж-тъ ми,
И ако умрж прѣдъ да ся събудѣмъ,

Молихъ Господа да пріеме душж-тъ ми.”

Малко-то момченце рекло, “Господъ лесно чува то защото съмъ тука близу при Него”.

Несумнѣнно божественна-та любовь пригрѣнѣла тѣзи малки ягънца и ги успокоила. Защото малко-то като сѣднѣло долу на дѣно-то на кошъ-тъ съ главж допрѣнѣ до коленѣ-тъ на сестрж си, скоро заспало и сънъ-тъ му бѣ сладкъ като че бѣ лѣгнѣло въ люлжж-тъ си при майкж си, а остроумна-та сестра бѣла всичкж-тъ ношъ, и баллонъ-тъ смиренно плаваше въ тихый-тъ въздухъ додѣто студеный-тъ сутрешенъ вѣтеръ хванѣлъ да го клати и да го прави да играе.

Кой може да угади каквы сж были мысли-тъ на онова дѣте прѣзъ дѣлгы-тъ часове на дѣлжж-тъ тѣзи ношъ?

Най сетнѣ, по случай, както казуватъ нѣкои си челоуѣци, но азъ думамъ Божій-тъ Промыслъ, ржжа-та на дѣте-то похванѣла единъ врѣвчицж, и нѣщо ѝ казало “подрѣпни.”

Подрѣпнѣла врѣвчицж-тъ и тозъ часъ баллонъ-тъ захванѣлъ да слѣзва полека, полека, както че нѣкоя милостива ржжа го държеше и го спущаше внимателно и нѣжно, и го управяше да не слѣти на нѣкоѣж водж, или въ нѣкоѣж горж но тамъ дѣто милостивы сѣрдца сж готови да пріемѣтъ малкы-тъ плователи.

Още слѣнце-то не бѣ истекло но въ зоржж-тъ тази героическа дѣвойка видѣла “земя-тъ че ся качуваше къдѣ неѣж и набли-

жаваше," както тя сама послѣ приказа. Но когато ся спрѣлъ баллонъ-тъ, ето бѣше ся уловилъ въ връхны-тъ клонове на еднѣ крушѣ и така трѣбало да чакатъ до дѣ дойде нѣкой да ги сHEME. Дѣвойка-та видѣла едижъ кѣшѣ близу, и като знаела че ще дойде нѣкой скоро, събудила братче-то си и съ радость му казала добро-то извѣстіе.

Господарь-тъ на кѣшѣ-тъ, единъ старъ селянинъ, подиръ малко станѣ отъ сънъ, та излѣзълъ на дворъ-тъ и погледнѣлъ кѣдѣ крушѣ-тъ. Какво ще бѣде туй? Птица ли е качнѣла? Звѣзда ли е паднѣла? Какво было не можелъ никакъ да отгатне, и като ималъ малко сумнѣніе, и право да кажемъ, и малко страхъ, той не пристѣпилъ до крушѣ-тъ, но сторилъ както прави всякой разуменъ чловѣкъ въ подобны обстоятелства, той *повыкалъ женеж* си скоро да стане и да види чудовище-то. Като пріелъ това подкрѣпленіе, той пріелъ и повече дързновение и като пристѣпили съ голѣмо прѣдопазваніе при крушѣ-тъ, чули единъ плачевенъ гласъ.

"Молимъ ви ся, Господине, сними ны отъ тука защото замръзньхмы отъ студъ."

"И огладнѣхмы, молижъ ви ся, сними ны," казалъ другъ единъ гласъ.

"Кои сте вы?" попыталъ старецъ-тъ.

Первый-тъ гласъ отговорилъ: "Ный смы Господинъ Харвудовы-тъ дѣца и загубихмы ся съ баллонъ-тъ."

Вторый-тъ гласъ казалъ: "Ный смы, ный смы, и побѣгньхмы съ единъ баллонъ."

Смаяный-тъ старецъ съ помощь-тъ на женѣ си най сѣтнѣ сполучилъ да сHEME баллонъ-тъ и да извади дѣца-та. Малко-то, щомъ стѣпило на земѣ-тъ, побѣгнѣло кѣдѣ кѣшѣ-тъ, а послѣ ся обърнѣло та погледнѣло баллонъ-тъ съ единъ много значителенъ погледъ, а сестра му бѣ съвсѣмъ изнемошѣла и на рѣцѣ ѣхъ внесли въ кѣшѣ-тъ. Единъ вѣститель скоро вѣсѣднѣлъ единъ бързъ конь да отиде да извѣсти на наскърбены-тъ родители това радостно извѣстіе. Расстояние-то бѣ отъ *осемъ часа* повече, но дѣца-та пристигнѣли тамъ вечеръ-тъ, придружени отъ съсѣды-тъ съ байрацы и съ свирни, при радостно-то звѣненіе на камбаны-тъ въ село-то.

Онова домочадіе, когато всички наедно колѣничили на вечеръ-тъ за вечернѣ-тъ молитвѣ, благодарство-то имъ да ли не е было искренно?

СТИХОТВОРЕНИЕ.

ИСТИННЫЙ ПРОСВѢТИТЕЛЬ.

1.

О ты който самъ раздавашъ
Истиннѣ видѣлишъ,
Който славнѣ просвѣтлявашъ
Сѣдящы-тъ въ тмннижъ,
Покажи ни милость-тъ си,
Въ день ночь-тъ ни промѣши,
И съ зари отъ любовь-тъ си
Облацы-тъ распрѣсни.

2.

Ты отъ хаосъ небеса-та
И земѣ-тъ си сѣздалъ,
И небе-то и земѣ-тъ
Да подновишъ обѣщалъ:
Въ тмннижъ-тъ ни яви ся,
И прѣзъ наши-тъ сѣрдца
Като слнцѣ зазори ся,
Дай животъ и веселѣжъ.

3.

Твое-то лице прогоня
Всичкы-тъ ни страхове,
Твоя-та любовь зарадва
Отегчено-то сѣрдце.
Ела като нашъ Спаситель,
Покажи ни твой-тъ пѣтъ:
Ты бѣди намъ Искупитель,
Исплни ны съ благодать.

4.

Насъ чрѣзъ твоє-то страданье,
Княже мира, ты спаси;
Дай намъ на Отца познанье,
Грѣхове-тъ ни прости.
Милостиво приготи ны
За небесный вѣченъ пиръ,
Нынѣ, Спасе, въведи ны
Въ свѣршенный-тъ си миръ.

— Който искренно люби народъ-тъ си и люби свободѣ-тъ, и личнѣ-тъ и народнѣ-тъ, задлъженъ е да ся труди споредъ силѣ-тъ си да посѣва въ умоветѣ на младежи-тъ сѣмена-та на благоразуміе-то, на добродѣтель-тъ и на истинно-то Богочестіе, защото връхъ тѣхъ ся основава всякая истинна, разумна и желаемая свобода.

Притежатель на вѣстника и на печатнижъ-тъ
А. Минасіанъ, у Джамлѣ-ханъ.